

แผนการจัดการเรียนรู้

รายวิชา สังคมศึกษา ๓ รหัสวิชา ส๓๒๑๐๑

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี

เวลา ๔ ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๙ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

เวลา ๑ ชั่วโมง

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๘

๑. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส ๑.๒ เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวชี้วัด

ส ๑.๒ ม.๔-๖/๔ วิเคราะห์หลักธรรม คติธรรมที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญทางศาสนาและเทศกาลที่สำคัญของศาสนาที่ตนนับถือและปฏิบัติตนได้ถูกต้อง

๒. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

วันสำคัญทางพระพุทธศาสนามีหลักธรรม คติธรรมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งพุทธศาสนิกชนทุกคนพึงนำไปเป็นแนวทางการปฏิบัติ

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายความสำคัญ และหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาได้ถูกต้อง (K)
๒. ปฏิบัติตนได้ถูกต้องเหมาะสมเมื่อถึงวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา (P)
๓. เห็นคุณค่าของการปฏิบัติตนที่ถูกต้องตามหลักธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา (A)

๔. สาระการเรียนรู้

- ๑) หลักธรรม คติธรรมที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญและเทศกาลที่สำคัญในพระพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่น
- ๒) การปฏิบัติตนที่ถูกต้องในวันสำคัญและเทศกาลที่สำคัญในพระพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่น

๕. ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๑. ความสามารถในการคิด
๒. ความสามารถในการสื่อสาร
๓. ความสามารถในการแก้ปัญหา

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. มีวินัย
๒. ใฝ่เรียนรู้
๓. มุ่งมั่นในการทำงาน

๗. กิจกรรมการเรียนรู้ (วิธีสอนโดยเน้นกระบวนการธรรมสาส์น)

- นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖

ขั้นที่ ๑ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

๑. ครูตั้งคำถามถามนักเรียนเกี่ยวกับประสบการณ์ของนักเรียนที่เคยเข้าร่วมพิธีกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ในหัวข้อต่อไปนี้

- นักเรียนเคยเข้าร่วมพิธีกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาวันใดบ้าง
- นักเรียนเข้าร่วมพิธีกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาประเภทใด
- คุณค่าหรือประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากการเข้าร่วมพิธีกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

มีอะไรบ้าง

๒. ครูอธิบายเชื่อมโยงให้นักเรียนเข้าใจว่า วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาจะมีหลักธรรม คติธรรมที่เกี่ยวข้องกับวันสำคัญดังกล่าว

ขั้นที่ ๒ ขั้นสอน

ขั้นที่ ๑ แสวงหาความรู้

๑. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๕-๗ คน ตามความสมัครใจ ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาความรู้เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา จากหนังสือเรียน และแหล่งข้อมูลสารสนเทศ

๒. นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการศึกษามายกข้อสงสัยในแบบบันทึกการอ่าน

ขั้นที่ ๒ ค้นพบความรู้/สนทนาแลกเปลี่ยนความรู้

สมาชิกแต่ละกลุ่มสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ในสาระสำคัญที่ได้ศึกษา

ขั้นที่ ๓ วิเคราะห์และประเมินค่าความรู้

๑. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาในใบงานที่ ๖.๑ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ตามหัวข้อต่อไปนี้

- ๑) ชื่อวันสำคัญ
- ๒) ตรงกับวันใด
- ๓) หลักธรรม คติธรรมที่เกี่ยวข้อง
- ๔) แนวทางการปฏิบัติตนตามหลักธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

๒. ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยคำตอบในใบงานที่ ๖.๑

ขั้นที่ ๔ พิสูจน์ความรู้หรือปฏิบัติ

ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่มปฏิบัติตนตามหลักธรรมเนื่องในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา (มรรคมีองค์ ๘) แล้วรายงานผลต่อครู โดยให้ครอบคลุมประเด็นตามที่กำหนด ดังนี้

- ๑) การปฏิบัติตนตามหลักธรรมมรรคมีองค์ ๘
- ๒) การวิเคราะห์ผลของการปฏิบัติตนตามหลักธรรมมรรคมีองค์ ๘

๘. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๘.๑ สื่อการเรียนรู้

๑. หนังสือเรียน พระพุทธศาสนา ม.๕
๒. แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖
๓. ใบงานที่ ๖.๑ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

๘.๒ แหล่งการเรียนรู้

- <http://th.wikipedia.org/wiki/รายชื่อวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา/>
- <http://phrabuddhasasana.com/index.php?option...id...>
- <http://www.heritage.thaigovnet/religion/daytime/index๑.htm>
- <http://www.fungdham.com/importan-day/important-day.html>

๙. การวัดและประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์
ตรวจแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยที่ ๖	แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยที่ ๖	(ประเมินตามสภาพจริง)
ตรวจใบงานที่ ๖.๑	ใบงานที่ ๖.๑	ร้อยละ ๖๐ ผ่านเกณฑ์
ตรวจแบบบันทึกการอ่าน	แบบบันทึกการอ่าน	ระดับคุณภาพ ๒ ผ่านเกณฑ์
ประเมินการนำเสนอผลงาน	แบบประเมินการนำเสนอผลงาน	ระดับคุณภาพ ๒ ผ่านเกณฑ์
ตรวจรายงานผลการปฏิบัติตนตามหลักธรรม เนื่องในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา (มรรค มีองค์ ๘)	แบบประเมินรายงานผลการปฏิบัติตนตาม หลักธรรมเนื่องในวันสำคัญทางพระพุทธ ศาสนา (มรรคมีองค์ ๘)	ระดับคุณภาพ ๒ ผ่านเกณฑ์
สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม	ระดับคุณภาพ ๒ ผ่านเกณฑ์
สังเกตความมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ และมุ่งมั่นในการ ทำงาน	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพ ๒ ผ่านเกณฑ์

๑๐. กิจกรรมเสนอแนะ (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

๑๑. บันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๑๑.๑ ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....

.....

.....

๑๑.๒ ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

๑๑.๓ ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข

.....

.....

ลงชื่อ

(นายทินกร รวมภักดี)

ครู

ความเห็น/ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(นายทินกร รวมภักดี)

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ความเห็น/ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(นางสาวเยาวรัตน์ ทักสูงเนิน)

หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ

ความเห็น/ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(นางสาวกัลยาณี ไชยเสน)

รองผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนพระทองคำวิทยา

ความเห็น/ข้อเสนอแนะ

ลงชื่อ
(นายเกียรติศักดิ์ สาอะสุภฤกษ์)
ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนพระทองคำวิทยา

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ตามประเด็นที่กำหนดลงในตาราง

ชื่อวันสำคัญ	ตรงกับวัน	หลักธรรม คติธรรม ที่เกี่ยวข้อง	แนวทางการปฏิบัติตนตาม หลักธรรม
1. วันมาฆบูชา			
2. วันวิสาขบูชา			
3. วันอัฐมีบูชา			
4. วันอาสาฬหบูชา			

ชื่อวันสำคัญ	ตรงกับวัน	หลักธรรม คติธรรม ที่เกี่ยวข้อง	แนวทางการปฏิบัติตนตาม หลักธรรม
5. วันธรรมสวนะ			
6. วันเข้าพรรษา			
7. วันออกพรรษา และวันตักบาตร เทโว			

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ตามประเด็นที่กำหนดลงในตาราง

ชื่อวันสำคัญ	ตรงกับวัน	หลักธรรม คติธรรม ที่เกี่ยวข้อง	แนวทางการปฏิบัติตาม หลักธรรม
1. วันมาฆบูชา	วันเพ็ญเดือน 3 ถ้าปีใดมีเดือน 8 สองหนก็เลื่อน ไปกลางเดือน 4	โอวาทปาฏิโมกข์มีใจความสำคัญ คือ การทำความดี ละเว้นความชั่ว การทำจิตใจให้ผ่องใส	1. ทำบุญตักบาตรที่วัด 2. บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ 3. ผูกจิตให้สงบ
2. วันวิสาขบูชา	วันเพ็ญเดือน 6 ถ้าปีใดมีเดือน 8 สองหนก็เลื่อน ไปกลางเดือน 7	อริยสัจ 4 หรือ ความจริงอันประเสริฐ 4 ประการ ประกอบด้วย ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค	1. ฟังเทศน์ 2. สนทนาธรรม 3. รักษาศีล 5 ศีล 8
3. วันอัฐมีบูชา	วันแรม 8 ค่ำ เดือน 6 ถ้าปีใด มีเดือน 8 สองหน ก็เลื่อนไปกลาง เดือน 7	อัปมาทะ หรือความไม่ประมาท ทั้งทางโลกกับความไม่ประมาท ในทางธรรม	1. ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน 2. ทำงานสุจริต 3. ระวังตนในการทำ ความชั่ว หรือความไม่ดี
4. วันอาสาฬหบูชา	วันเพ็ญเดือน 8	ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร มัชฌิมาปฏิปทา มรรคมรรค 8 เห็นชอบ ดำริชอบ เจรจาชอบ กระทำชอบ อาชีพรชอบ เพียรชอบ ระลึกชอบ ตั้งใจชอบ	1. บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ต่างๆ 2. เวียนเทียน 3. ฟังธรรม สนทนาธรรม

ชื่อวันสำคัญ	ตรงกับวัน	หลักธรรม คติธรรม ที่เกี่ยวข้อง	แนวทางการปฏิบัติตนตาม หลักธรรม
5. วันธรรมสวนะ	วันขึ้น 8 ค่ำ ขึ้น 15 ค่ำ วันแรม 8 ค่ำ วันแรม 15 ค่ำ 	กาเลน ธรรม สสวน การฟังธรรม ตามกาล 	1. ฟังธรรมในโอกาสที่สมควรด้วย ความสำรวม 2. สนทนาธรรม 3. ปฏิบัติตนตามหลักธรรมที่รับฟัง 4. ผูกอบรมจิตให้เป็นสมาธิ ขณะฟังธรรม
6. วันเข้าพรรษา	แรม 1 ค่ำ เดือน 8 หรือวันถัดจาก วันอาสาฬหบูชา 	อธิษฐานธรรม 4 ประการ - ปัญญา - สัจจะ - จาคา - อุปลมะ 	1. รักษาอุโบสถศีล หรือศีล 5 ตลอด 3 เดือน 2. อธิษฐานใจ เว้นสิ่งที่ควรเว้น บำเพ็ญสิ่งที่ควรบำเพ็ญ 3. ฟังธรรมในโอกาสที่เหมาะสม
7. วันออกพรรษา และวันตักบาตร เทโว	วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 	อริยวงศ์ 4 ได้แก่ พอใจในจิตรที่มีอยู่ ยินดีในการทำบุญและอุทิศผลบุญ การว่ากล่าวตักเตือน ความเป็นผู้ ว่าง่าย 	1. พอใจในสิ่งของที่มีอยู่ ไม่โลภ 2. เมื่อไม่ได้ในสิ่งที่ต้องการก็ไม่ เร้าร้อน ทรมานทรมาย 3. ไม่แสวงหาในสิ่งของต่างๆ ในทางที่ผิด

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. หลักธรรมสำคัญที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมในวันมาฆบูชา คือข้อใด
 - ก. อริยสัจ 4
 - ข. พระสมณวชิราวุธ
 - ค. โอวาทปาฏิโมกข์
 - ง. สามกัณฑ์สิกขาธรรม
2. หลักธรรมสำคัญในวันวิสาขบูชา คือข้อใด
 - ก. วิมุตติ 5
 - ข. อริยสัจ 4
 - ค. อัปปมาทะ
 - ง. โอวาทปาติโมกข์
3. หลักธรรมสำคัญที่เกี่ยวข้องกับวันอัฐมีบูชา คืออะไร
 - ก. ความทุกข์
 - ข. ความกตัญญู
 - ค. ความซื่อสัตย์
 - ง. ความไม่ประมาท
4. พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมใดในวันอาสาฬหบูชา
 - ก. ปาปนิกรรม 3
 - ข. อปริหานิยธรรม 7
 - ค. ทิฏฐธัมมิกัตถประโยชน์
 - ง. ธรรมจักกัปปวัตตนสูตร
5. วันที่มีพระพุทธรัตน พระธรรมรัตน พระสงฆ์รัตน ครบเป็นพระรัตนตรัย
 - ก. วันมาฆบูชา
 - ข. วันวิสาขบูชา
 - ค. วันเข้าพรรษา
 - ง. วันอาสาฬหบูชา
6. ในวันเข้าพรรษา พุทธศาสนิกชนนิยมทำกิจกรรมหลายอย่าง ยกเว้นข้อใด
 - ก. ตักบาตรเทโวโรหณะ
 - ข. ฟังเทศน์ทุกวันตลอด 3 เดือน
 - ค. ถวายผ้าอาบน้ำฝนแด่พระสงฆ์
 - ง. อธิษฐานรักษาศีลตลอด 3 เดือน
7. หลักธรรม “กาเลน ธรรมสฺสวณ” เกี่ยวเนื่องกับวันใด
 - ก. วันอัฐมีบูชา
 - ข. วันธรรมสวนะ
 - ค. วันเข้าพรรษา
 - ง. วันออกพรรษา
8. “วันปวารณา” หมายถึงวันใด
 - ก. วันอัฐมีบูชา
 - ข. วันธรรมสวนะ
 - ค. วันเข้าพรรษา
 - ง. วันออกพรรษา
9. การประกอบศาสนพิธี มีประโยชน์ต่อสังคมในด้านใดมากที่สุด
 - ก. ทำให้รู้จักเสียสละ
 - ข. ทำให้เกิดความสามัคคี
 - ค. ทำให้จิตใจบริสุทธิ์ไม่ฟุ้งซ่าน
 - ง. ทำให้สามารถแก้ปัญหาาร่วมกันได้
10. พิธีกรรมทางศาสนา เปรียบเสมือนส่วนใดของต้นไม้
 - ก. ราก
 - ข. แก่น
 - ค. ลำต้น
 - ง. เปลือก

11. การที่พระอุปัชฌาย์นั้นให้ผู้ขอบวชฝึกซ้อมการปฏิบัติตน และท่องคำขอบรรพชาอุปสมบท เรียกว่าอะไร
- คำขอบวช
 - การขานนาค
 - การสวดมนต์
 - การเตรียมตัวบวช
12. ก่อนการบวช ผู้บวชจะบอกลาบิดามารดา ญาติ มิตร และผู้ที่เคารพนับถือนั้น เพื่อวัตถุประสงค์ใด
- เพื่อทำตามประเพณีที่มีมาแต่โบราณ
 - เพื่อให้ทุกคนรับรู้และอนุโมทนาในส่วนบุญ
 - เพื่อให้ท่านเหล่านั้นได้เตรียมตัวไปร่วมในพิธีอุปสมบทโดยทั่วถึงกัน
 - เพื่อให้ท่านเหล่านั้นได้อนุโมทนาในการบวช และเพื่อขอขมาโทษที่เคยมีต่อกัน
13. “ญัตติจตุตถกรรม” เป็นพิธีกรรมในเรื่องใด
- การอุปสมบท
 - การตักบาตรเทโว
 - การบวชธรรมจารินี
 - การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ
14. วันพระธรรม หมายถึงวันใด
- วันมาฆบูชา
 - วันอัฐมีบูชา
 - วันวิสาขบูชา
 - วันอาสาฬหบูชา
15. ข้อใด คือ บทสวดบทนมัสการ
- สวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม...
 - นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต...
 - ปาเจราจริยา โหนติ...
 - อิติปิโส ภะคะวา...

เฉลย

1. ค	2. ข	3. ง	4. ง	5. ง	6. ก	7. ข	8. ง	9. ข	10. ง
11. ข	12. ง	13. ก	14. ก	15. ข					